



Stens Sax och PC

nummer 2



ännu ett fanzin av Sten Thaning

oktober 2001

Innehåll:

Sten har kampanjer.

Rapport från Akrostikon.

Sten skriver om choklad. Igen.

Reflexer som Sten tycker är roliga.

Bra ord och ord som kanske inte finns.

Sten avslöjar vad hans fanzin egentligen är.

Spännande tävling: Vem är vem i Sverifandom?

Inledning.

Hej.

Det här är nummer två av det mer och mer vanligt förekommande fanzinet "Stens Sax och PC". Välkommen. "Va?" är det mycket möjligt att du tänker nu. "Är han fullkomligt från vettet?" (Alternativt kanske du tänker "Vadå nummer två, jag har inte sett något nummer ett än, ju! Vad menar han?"). Det betyder att du antagligen håller buntan upp och ner. Vänd på den, läs allt annat och börja därefter om från början av den här sidan.)

Varför ett nytt nummer? Efter fem års väntan på det första tycker man väl att jag skulle kunna ta några månader på mig iallafall? Tja, det kan man ju tycka. Men eftersom jag smygdistriberade det första numret på Fantastika, Akrostikon och ett par uppsalatsdagsmöten (och på en hel del andra ställen också, måste jag erkänna; vanligtvis med orden "Hej. Du ser ut som om du vill ha ett fanzin. Det är jättebra. Det handlar om mig." Få människor kan motstå en sådan övertalning. Iallafall låtsas folk icke-motstå den medan jag ser på...) så tänkte jag att det skulle vara väldigt synd om de människor som redan har läst fanzinet, när det kommer via SFF. "Snyft", föreställde jag mig att de skulle tänka. "Samma gamla Stens Sax och PC som jag redan har." Och så skulle de inte ha något annat val i sin Sten-abstinens än att sitta och läsa om det första numret. Jag tycker mycket om mitt fanzin, men i ärlighetens namn är det faktiskt inte tillräckligt bra för att läsas mer än en gång. På det här sättet får dessa trogna läsare något helt nytt, som förhoppningsvis tål att läsas en gång, medan nya läsare får två nummer och förhoppningsvis hittar något intressant. Visst är det bra?

"Det som du skriver är kanske trams, men iallafall välskrivet trams."

- Åka berömmar mitt fanzin.
Tror jag.

Det fanns flera stycken stavfel i det förra numret. Korrekturläsaravdelningen har, i likhet med faktagranskaravdelningen, släpats ut i gryningen och avrättats. Den som hittar ett stavfel i detta nummer ombedes tala om det för mig. Som belöning kommer jag i sådana fall att bjuda på en glass. (Observera att medvetna stavningsvariationer som skulle ha varit godkända i en värld med mig som enväldig språkdiktator inte räknas som stavfel. Sådetså.)

"Gör fler!"

- Hans Persson är
uppmuntrande.

Ett par vänner fick nyligen se mitt halvfärdiga nummer ligga utspritt över alla tänkbara fria ytor i min lägenhet. "Vad är det där?" frågade de, för de är sådana där människor som inte är med i fandom. Jag försökte förklara: "Hm. Alltså, ett fanzin är... Tja, ett fanzin. Jag skriver artiklar om Bra Saker som det borde skrivas artiklar om. Choklad och så. Alltså, så här: <ljudeffekt: Sten lyfter upp en hög med fanzin från skrivbordet> Det här är en hög med fanzin. Karl-Johan skriver om nyheter och skvaller. En smula internt, förmodar jag. Det här är Minotauren, den ges ut av Rickard Berghorn, den innehåller mest

"Episka? Äsch, jag som trodde att du menade e-piska. Det hade varit roligare."

- Björn X är besviken.

noveller. Ganska bra noveller, faktiskt. Ahrvid skriver också om saker som händer i fandom, han tycker att marginaler är till för veklingar. Kлага inte, hans e-postmeddelanden är ännu mer svårlästa än så här. Åka skriver kåserande om lite allt möjligt. Läs det här numret, det är bra. Och det här, där är min lägenhet med. Det här är Bullen, den innehåller bland annat nummer ett till hundra i listan över saker som Bellis hyser ett fullkomligt vitglöd-

gande hat till. Månblad Alfa har med seriösa saker, bok- och filmrecensioner och sådant. Det är sådana där linköpinger som skriver det, de är seriösa i största allmänhet. Och..."

Under min förvirrade utläggning hade en av mina förut nämnda vänner, som är van vid mina förvirrade utläggningar och har lärt sig att ignorera dem, börjat bläddra lite i volym ett.

"En skoltidning!" utbrast hon. "Du skriver helt enkelt en skoltidning! En sådan där som man gjorde i mellanstadiet!"

Om hon hade haft ett annat tonfall är det möjligt att jag hade tagit illa upp, men som det nu var kände jag mig tvungen att erkänna att hon faktiskt hade helt rätt. Det enda som saknas är egentligen ett kakrecept. Något sådant kommer dock inte att publiceras i detta nummer. Däremot kommer en spännande tävling, som du redan nu kan börja se fram emot!

Och, på förekommen anledning: Ja, självklart är min fanzintitel ett led i min outtröttliga kampanj för att få folk att kalla mig "Sten". Det är *viktigt*, tycker jag. Jag får hela tiden heta "Sven", "Östen", "Stig", "Steve" och i ett minnesvärt fall "Sara" (detta efter att ha läst upp mitt namn i telefon; jag måste jobba lite på den där basrösten, tror jag).

Min andra kampanj handlar om att få folk att uttala "Thaning" som Gud ville att det skulle uttalas när han skapade det. Kort "a". Som i "hade". Hur skulle man annars kunna uttala "Thaningskt"? Det skulle låta fel, ju. Det slår mig att jag skulle kunna använda en del av ett tidigare oavslutat projekt för detta ändamål, nämligen min långa och poänglösa metadikt med ord som mitt rimlexikon envisas med att hävda att man inte kan rimma på, som "silver" och "orange". En av verserna hade med ordet "Thaningskt". Efter en arkeologiskt utgrävning på min hårddisk hittade jag ett fragment av denna dikt:

"Don't be so humble - you are not that great."
- Golda Meir till en besökande diplomat

<ljudeffekt: Harkl>

Det finns många rim på "silver"
vilket gör det ganska fanniskt;
allt som krävs är ett till verbalt
uttryck, helst Thaningskt.

Hm. Okej då, det kanske bör förbli oavslutat, det projektet. Världen är nog inte mogen för en poet av min kaliber. Eller vice versa.

När jag har tröttnat på att kampanja muntrar jag gärna upp mig med några hekto choklad. Till just detta ändamål fick jag för en tid sedan en chokladkaka från en välmenande vän. Åtminstone tror jag att det var en chokladkaka. På baksidan, med väldigt liten text, stod orden: "Imitation of Artificial Chocolate: contains no chocolate liquor or cocoa butter. Does not contain sugar or milk."

Jag satte mig ned, drog ett djupt andetag, och läste orden igen. Det här är en *imitation* av *artificiell choklad*. Det är alltså någonting om inte ens kommer upp i nivån där den får kallas "artificiell". Aargh! Eller snarare Snyft! Jag tror att jag ska spara den, och när jag någon gång kommer på mig själv med att känna mig välvilligt inställd till mänskligheten så ska jag ta fram denna chokladkaka och påminna mig själv om vad sjuka, sjuka hjärnor kan hitta på.

"The cynics are right nine times out of ten."
- Henry Louis Mencken

En bieffekt av förut nämnda chokladkaka är dock att jag känner mig tvingad att fortsätta föra ut budskapet om *riktig* choklad till min omvärld, så att dylika styggelser inte får fotfäste. Jag har blivit anklagad för att ha ett svårartat messiaskomplex, vilket innebär att jag har ett rykte att leva upp till. Här är alltså ännu en artikel om...

Choklad.

(Nej, Marie. Det följer inte med något smakprov. Ledsen)

Världen *är* centrerad kring choklad. Detta påstående är både uppenbart och lätt att bevisa.

Bevis (a): Världens storlek:

Vårt universum har en diameter på ungefär 10^{27} meter. De minsta mätbara subatomiska partiklarna har en storlek på ungefär 10^{-30} meter. På en logaritmisk skala är alltså världens centrum ungefär $10^{-1,5}$ meter, vilket enligt min räknesticka är 3,2 centimeter. 3,2 centimeter råkar också vara, med en decimals noggrannhet, längden på en av Valrhonas rutor¹, innan man har ätit upp den! Jag är fullständigt övertygad om att det ligger en Djup Sanning bakom detta.

Första gången som choklad visades på film var i *Dinner at Eight* från 1933, när Jean Harlow åt godis.

- Saker du egentligen inte ville veta om choklad

Bevis (b): Världens hastighet:

Den högsta möjliga hastigheten, som alla sf-läsare vet, är 300 000 kilometer i sekunden. Börjar man fundera på högre hastigheter än så blir det lättare att skriva berättelser om rymdresor (Banks culture-skepp kan åka i massor av c, tillexempel), men det är fusk. 300 000 kilometer per sekund är maximum. Så det så.

Den lägsta möjliga hastigheten är då, givetvis, -300 000 kilometer per sekund. Det mesta man inte kan åka i 1c framåt är att åka 1c bakåt, eller hur? Medelvärdet blir således 0 kilometer per sekund, vilket bevisas av att man bör sitta stilla när man äter choklad. Något som underlättar detta är att chokladkakor tenderar att hålla sig stilla, de också. Ser du något litet och mörkbrunt som inte håller sig stilla är det förmodligen en igelkott och inte en chokladkaka. Det kan vara fatalt att ta fel på dessa företeelser. Åtminstone för igelkotten.

“Chocolate is nature’s way of making up for Mondays.”

- Okänd tänkare

Bevis (c): Världens dimensioner:

Den vanligaste uppfattningen om universum är att det är fyrdimensionellt, men det kan finnas fler dimensioner än så, hävdar vissa fysiker. För enkelhetens skull kan vi alltså anta att det maximala antalet dimensioner i världen är lite mer än fyra. Det lägsta antalet dimensioner är, givetvis, noll. (Om du kan föreställa dig en värld med ett negativt antal dimensioner vill jag inte veta det. Jag är övertygad om att min hjärna skulle explodera våldsamt om jag försökte visualisera en sådan sak, och det vill jag inte. Min lägenhet är tillräckligt stökig som den är.) Medelvärdet blir alltså lite mer än två, så en genomsnittlig tänkbar värld skulle bestå av drygt två dimensioner. En företeelse som existerar i lite mer än två dimensioner borde alltså vara ganska platt, men dock ha en viss utsträckning i den tredje dimensionen. Hur ser en chokladkaka ut?

“The 12-step chocoholics program: NEVER BE MORE THAN 12 STEPS AWAY FROM CHOCOLATE!”

- Terry Moore

“It’s not that chocolates are a substitute for love. Love is a substitute for chocolate. Chocolate is, let’s face it, far more reliable than a man.”

- Miranda Ingram

Precis.

¹ Det leder till en intressant fråga: Eftersom universum expanderar gör också storleken på världens centrum det. Kommer chokladbitar alltså att bli större i framtiden? Förmodligen. Se där, ett inslag av äkta optimism och framtidstro!

Bevis (d): Färger:

Vi kan uppfatta färger som har en våglängd på mellan 380 och 780 nanometer. Den mest centrala färgen är således 580 nanometer, vilket motsvarar en gul-orange färg. Både Marabou och Toblerone, för att ta två slumpmässiga chokladtillverkare, använder sig av gula förpackningar. ”Bah! Gula chokladförpackningar?”, hör jag mina skeptiska läsare säga. ”Mm, visst, men hur det ser ut vid första anblicken är oviktigt, ju. Förpackningarna är ju bara vad vi normalt ser. Det har ingenting att göra med vad det *verkligt* handlar om.”

Återigen har den intelligenta läsaren slagit huvudet på spiken. Givetvis har det inte det. Om vi vill ha reda på vad som egentligen är viktigt måste vi använda oss av objektiva konstanter. Den teoretiskt längsta våglängden som finns måste ju vara en våg som är lika lång som universums diameter, eller hur?

Längre vågar än så är det svårt att få överblick över. 10^{27} meter, alltså. Den

“Researchers have discovered that chocolate produced some of the same reactions in the brain as marijuana. The researchers also discovered other similarities between the two, but can’t remember what they are.”

- Matt Lauer

minsta då? Tja, ju kortare en våg är desto mer energirik är den. Den teoretiskt kortaste vågen som skulle kunna bildas skulle alltså innehålla all universums möjliga energi. Det är ganska mycket, det. Universum väger 10^{51} kilo, och enligt Einsteins relativitetsteori motsvarar det alltså $(10^{51} * 3 * 10^8 * 3 * 10^8) = 9 * 10^{65}$ joule, eller ungefär 10^{66} joule energi. (Om någon är intresserad är det för övrigt $2 * 10^{61}$ kilo-

Amerikaner i nordstaterna brukade vid tiden för inbördeskriget, ungefär, göra chokladvin. Man tar en pint sherry, 125 gram choklad och 170 gram socker. Jag misstänker att resultatet blir ganska sött.

- Saker du egentligen inte ville veta om choklad

kalorier. Universum är, med andra ord, alldeles väldigt fettbildande.) Man ska inte ha med för många matematiska eller fysiska formler i en artikel, inte ens om den handlar om choklad, har jag lärt mig. Då får man inga läsare. Eftersom jag redan har nämnt $E=MC^2$ i förbigående tänker jag alltså inte tala om hur jag kommer fram till att en våg med energin $9 * 10^{65}$ joule är $2 * 10^{-91}$ meter lång, men det står i vilken Heinlein-ungdomsbok som helst. (En ledtråd kan jag ju ge: Plancks konstant är $6.6262 * 10^{-34}$ joulesekunder och ljusets hastighet är $3 * 10^8$ m/s...)

Den genomsnittliga vågen blir, ser vi snart, 10^{-32} meter lång. En sådan våg är inte bara fånigt kort och alldeles väldigt dödlig, den är även osynlig för det blotta ögat. Och detta, kära läsare, är precis min poäng. Om vi lyser upp vår vardag med osynligt ljus så ser allt fullständigt mörkt ut. Den bästa chokladen? Så mörk som möjligt. Sammanträffande?

Jag tror inte det...

Med dessa ovedersägliga bevis lämnar jag ämnet choklad för en stund och går över till en liten rapport från

Akrostikon.

Jag antecknade ingenting under Akrostikon, eftersom jag antog att folk redan har läst alldeles för många av mina kongressrapporter. Å andra sidan skulle jag inte få något skrivet alls om jag var rädd att upprepa mig, så en liten kongressrapport tänkte jag smyga in iallafall.

På grund av SJ:s... intressanta... prispolitik valde jag att flyga till Göteborg. Det var tur att jag var på Arlanda väldigt mycket för tidigt, eftersom säkerhetskontrollen är högre än jag är van vid. Hur intelligent detta är kan kanske diskuteras, men inte här, ty detta är ett fanzin kemiskt fritt från politiska diskussioner. Det är dock inte fritt från diskussioner om sf-kongresser, och just en sådan kom jag in på när jag väl kommit till Göteborg. Jag kom till kongresslokalen i god tid, och i ett svagt ögonblick erbjöd jag mig att hjälpa till, så kongressarrangörerna tog tillfället i akt att stänga in mig i det lilla rummet bredvid receptionen, för att laminera badgar. Detta oerhört intressanta arbete går ut på att stoppa i en

namnlapp i en liten plastmål, stoppa i den lilla plastmålen i en liten apparat, vänta en halv minut medan den lilla apparaten säger "surr, surr" och plocka ut den färdiga badgen. Förmodligen skulle det vara intellektuellt stimulerande om man var en guldfisk. Nåja, det var iallafall inte särskilt ansträngande, så

"There are two means of refuge from the miseries of life: music and cats."

- Albert Schweitzer

jag borde inte klaga. Jag slapp ut ur rummet lagom till invigningen. Där fick jag smålla ballonger och kasta godis på folk. Det är roligt att smålla ballonger, särskilt om man låtsas att man är en fyrverkeripjäs.

På fredagen hann jag med en cirkeldiskussion om skräck, splatter, äckel och annat man kan roa folk med, men annars sprang jag mest runt och sade hej till folk. Plötsligt fick jag syn på Frida, en människa jag inte sett på alldeles för

länge, då hon är fortfarande befinner sig i landsflykt i Dalarna. Under helgen underhöll hon mig tidvis med historier om träd, människoätande grodor och hur hennes pappa råkat intervjua bin Ladens familj en gång i tiden.

"Liten, mysig kongress med massor av böcker" sade Åka en gång att ambitionen var. Med detta lyckades

Akrostikon - den var ganska liten, den var oftast mysig och det fanns onekligen massor av böcker där. SF-bokhandeln i Göteborg hade ett bokbord, liksom ett antikvariat vars namn jag har glömt. Dessutom fanns det två auktioner som gjorde sitt bästa för att få oss stackars bokmissbrukare att knäcka ryggen på hemvägen. Till råga på allt kände jag mig tvungen att passa på att knata runt lite i Göteborg, där det fanns ännu fler möjligheter att göra av med pengar på böcker och liknande. Wahlbom ledde mig till en serietidningsaffär där jag hittade en bok med den lovande titeln Strange Brains and Genius: The Secret Lives of Eccentric Scientists and Madmen. (Den var alldeles jätteskojig. I kapitlet Obsession beskrivs ett ostädat hus

"Humans are at least as numerous as pigeons, their brains are not significantly costlier than pigeon brains, and for many tasks they are actually superior."

- Rickard Dawkins, Religion's misguided missiles

"Whenever I climb I am followed by a dog called 'Ego'."

- Friedrich Nietzsche

med texten "After three weeks, police removed 120 tons of junk including 14 pianos, the dismantled components of a Ford model T, 3000 books, a seven-foot segment of a tree, old toys, tickets to a 1905 church gathering, pictures of pinup girls from 1910, several guns and swords, loads of unopened mail, various sewing machines and dressmaker's dummies, and one human corpse". Det är, med andra ord, inte bara jag som samlar på mig saker som kan vara Bra Att Ha Någon Gång.

Dock ställer jag mig frågande till hur någon kan klassificera 3000 böcker som "junk"... Wahlbom hittade några seriealbum och såg ganska glad ut, trots att de var på franska. Jag antar att han är en av de där mystiska personerna som faktiskt förstår det språket. På väg tillbaka till kongresslokalen fick vi syn på en fantastisk affär som bland annat sålde soffbord med stora, svarta träsnidade demoner. Ett av dessa soffbord var utan tvivel den mest groteska möbel jag någonsin sett, och jag instämde eftertryckligt med att det skulle passa utmärkt i Wahlboms hall. Som extra bonus skulle möblerna ifråga förmodligen skrämma bort dörrförsäljare, missionärer och folk som man egentligen inte ville bjuda hem (men inte vågade avspisa). Projektet föll tyvärr på att den antagligen skulle vara för bökig att frakta med buss till Stockholm. Suck. Den fysiska världen *är* överskattad.

Då och då satt jag i dörren och väntade på att nya deltagare skulle dyka upp. Baren (eller cafeteria, borde jag nog kalla den) som befann sig bredvid dörren befolkades på lördagen av en flicka som såg ganska uttråkad ut, förmodligen för att nästan ingen handlade någonting där. Hon var inte intresserad av sf, dock, och såg skeptisk ut när jag försökte förklara vad en kongress egentligen är.

I det lilla rummet med skrivmaskiner hittade jag ett konstigt kortspel och försökte få med diverse deltagare i partier. Det gick aldrig riktigt att räkna ut en bra strategi, eftersom reglerna ändrades hela tiden. Det påminde lite om Nomic, ett spel som det har varit ett Projekt i Uppsala att dra igång i åtminstone tre år. Vissa saker förändras sig aldrig.

Ylva Spångberg var fanhedersgäst och lyckades på något sätt se glad ut hela tiden. Jag antar att det är

“Glory is fleeting, but
obscurity is forever.”

- Napoleon Bonaparte

ett naturligt sinnestillstånd för någon som erkänner att hon egentligen inte tar särskilt illa upp om man kastar ut innehållet i hennes kök på en bil nedanför. Jag fick veta många nyttiga saker om Ylva när hon hedersgästintervjuades, bland annat att det inte går att få henne att göra saker genom att skicka flera hotelsebrev per dag. Undrar vad som är den mest effektiva nivån på hotelsebrev. Ett i månaden?

Möjligheten att vara på kongress sent på natten begränsades betydligt av att jag övernattade långt, långt ute i ödemarken. Nåja, så långt var det kanske inte, men övernattningsstället var beroende av koncept som ”sista bussen” vilket gjorde att jag då och då plötsligt måste lämna Akrostikon för att ta mig till en sådan. Denna nackdel uppvägdes dock av att min värd, CD Skogsberg, var en trevlig prick, som till och med lät mig bota min e-postabstinens på hans dator. En livlig diskussion på söndagsmorgonen handlade om huruvida han bor på Träl-ås-gatan eller Trä-lås-gatan. Detta är förmodligen det första (och förhoppningsvis det enda) exemplet jag har hittat där särskrivning av ett ord faktiskt skulle kunna vara nyttigt på riktigt.

Det finns många skojiga ord som inte är särskrivna. Detta är, som av en slump, temat för nästa artikel, nämligen

Ord är roliga.

När jag läste bakgrundsmaterial till mitt examensarbete stötte jag på den underbara termen ”hapax legomenon”, för ord som bara förekommer en gång i källmaterialet. Det är grekiska för ”sagt endast en gång”, och lockar fram en mental bild av en dålig agentfilm, där en spion med kraftig rysk brytning viskar: ”Jag kommer att hapax legomenon:a dessa instruktioner, så lyssna noga...” (Jag undrar om en anledning till att jag tittar så lite på tv är att mina mentala bilder inte behöver mer uppmuntran. De är illa nog som de är.) Nåja, iallafall har jag ansträngt mig för att få med uttrycket i min exjobbssrapport. Det borde användas oftare. Det finns dock en klass av ord som är ännu skojigare än hapax legomenon-ord, nämligen spökord. Spökord är ord som egentligen inte finns, utan bara låtsas.¹

“Words - so innocent and
powerless as they are, as
standing in a dictionary, how
potent for good and evil they
become in the hands of one
who knows how to combine
them.”

- Nathaniel Hawthorne

“Dord” är ett sådant. 1934, när folk skrev andra upplagan av Merriam Webster’s ordbok, satt de med ett litet kortsystem, eftersom de inte trodde på datorer på den tiden. På ett av korten refererades det till förkortningen för densitet: “D or d”. Tyvärr hade någon råkat skriva lite för smått, och ordet “**Dord** (dôrd), n. *Physics & Chem* Density.” råkade alltså slinka in. Hoppsan. I tredje upplagan hade de upptäckt felet och tagit bort det (däremot stoppade de in “ghost word” som refererade till “dord” utan att ge någon närmare förklaring. Det tycker jag var elakt.), men det var för sent. Andra ordboksförfattare hade helt sonika kopierat ordet (var trodde du att ordboksförfattare hittar sina ord? Precis. I andra ordböcker. Och om *dessa* är felaktiga...) och ordet var ett faktum. Eller var det? Det finns inga belägg för att någon någonsin har *använt* ordet, utanför ordböcker. Och nu finns det inte ens där. Frågan man ställer sig, om man nu intresserar sig för sådant, är om ordet någonsin fanns. Det blir lite zen-aktigt i sådana lägen.

“I seldom read a dictionary.
They always end in the same
way; something about a word
which starts with z.”

- Dartwill Aquila

¹ Jag skulle kunna dra en parallell till vissa politiska partiers program här, men detta fanzin är, som sagt, kemiskt fritt från politiska diskussioner, så det gör jag inte. Hihi.

Så när man skriver en ordbok är det inte alltid en bra idé att kopiera sina uppslag från en annan ordbok. Många ordboksförfattare hämtar sina ord från litteraturen istället. Då kan man, tänker de, se hur de används i verkligheten.

“Morse” är ett exempel på hur det kan gå när man gör så. I *The Monastery* av Sir Walter Scott, tionde kapitlet, finns meningen “Hardened wretch (said Father Eustace), art thou but this instant delivered from death, and dost thou so soon morse thoughts of slaughter?” Det här var en populär bok, vilket gjorde att ordboksförfattare använde den som material när de letade ord. I en ordbok finns verbet “morse” med förklaringen ‘to prime’ som i ‘förbereda en musköt för att skjuta’. Etymologiskt sett kommer ordet, enligt denna bok, från “O. Fr. *_amorce_*, powder for the touchhole”. En annan bok har definitionen “to bite” som ska komma från latinets *_mordere_*, alltså “to indulge in biting, stinging or gnawing thoughts of slaughter”.

Det enda problemet är att i Scotts originalmanuskript står det “nurse”, som i “nurse thoughts of slaughter”. Oops. Så mycket kan man alltså lita på etymologianvisningar i ordböcker.

“Abacot” är ett annat spökord. Det finns med i många ordböcker som “a cap of state, wrought up into the shape of two crowns, worn formerly by English kings.” Ibland finns det till och med en bild av en abacot. Problemet är att varken ordet eller saken som beskrivs någonsin har funnits...

““When I use a word” Humpty Dumpty said in a rather scornful tone, ‘it means just what I choose it to mean, - neither more nor less.”

- Lewis Carroll

I *_Chronicles_* av Hall råkade ordet “bicocet” (ett slags spetsig mössa) stavas “abococket”. Raphael Holinshed förbättrade stavningen till “abococke” och Abraham Fleming gjorde det till “abacot”. Definitionen kom med i Spelmans *_Glossarium_*, förmodligen för att han tyckte att ordet såg ut att betyda någonting sådant. Hoppsan.

Man får se till att man inte är för känd. Robert Browning brukade kritiseras för att hans tidigare poesi innehöll en massa ovanliga ord, och han anklagades ibland för att hitta på ord som lät bra. Senare i livet, när han kom att tänka på ett bra ord som skulle passa in i en dikt han höll på att skriva, tog han det säkra före det osäkra och slog upp ordet. Det fanns med i ordboken. Det tråkiga var att när han läste citatet som skulle visa hur ordet brukade användas i verkligheten, så var den enda källan “an early work of Robert Browning”. Hoppsan igen.

En helt annan ordklass är hoax-ord. I *_Music Lovers’ Encyclopedia_* utgiven 1903 av Rupert Hughes, är det sista ordet ”ZZXJOANW” (ett slags maorisk trumma). Förmodligen ville han bara se vilket genomslag det fick. Man kan också ha sådana ord till att vara elak mot folk som kopierar ens böcker. Städerna GOBLU and BEATOSU finns med på 1978-79 års karta från Michigan State Highway Commission. Egentligen var det bara någon sportfanatiker som försökte säga ”Go Blue!” och ”Beat OSU!” När andra kartor började ha med dessa städer fick upphovsmännen till dessa plötsligt vissa svårigheter med att förklara var de hade hittat dem...

“The first time I read a dictionary, I thought it was a big poem about everything”

- Stephen Wright

Skillnaden mellan namn som inte finns och namn som finns är ofta ganska stor. En grupp människor som faktiskt får hitta på alldeles nya namn är biologer. Vissa biologer har humor, vilket bland annat bevisas av skalbaggarna *Agra vation* och *Agra phobia*, snigeln *Abra Cadabra* eller vattenskalbaggen *Ytu Brutus*. Om man inte har tid att gå till puben kan man ju iallafall kalla en nyupptäckt liten geting för *Heerz tooya*. Eller så kanske man helt enkelt var berusad när den namngavs, vad vet jag? Personen som hittade snäckan *Anticlimax* tyckte nog inte att det var värt allt jobb, medan upptäckaren av tordyveln *Euphoria* förmodligen var gladare. Det elakaste namnet på en djurart tycker jag gavs till en då precis utdöd papegoja, som 1987 fick namnet *Vini vidivici*. Undrar vad Greenpeace tycker om det...

“Ignorance, madam, pure ignorance”
- Samuel Johnsson svarar på frågan om varför han hade definierat ”pastern” som ”knät på en häst”.

Sf läser de också, biologerna. Den (sedan länge utdöda) jättesköldpadda som fått namnet *Psephophorus terrypratchetti* är ganska känd, men är ändå min absoluta favorit. Den fick sitt namn 1995, då den utdöda snigeln *Montypythonoides riversleighensis* redan hade funnits i tio år. (Hm. Alltså, den hade funnits i mycket mer än tio år. Jag menar, strängt taget hade den inte funnits på länge när den fick sitt namn, eftersom den var utdöd, men när den fanns fanns den under en lång tid. Tror jag.) Gary Larson finns representerad av lusen *Strigiphilus garylaroni*. En tineid (ett slags mal, tror jag) som upptäcktes 1993 hade ett falskt huvud, så att det såg ut att ha två huvuden. Givetvis fick djuret namnet *Erechthias beeblebroxi* - efter Zaphod...

Den skalbagge som heter *Pericompsus bilbo* är kort, tjock och har håriga ben, så upptäckaren tyckte inte att han hade något val. Lika logiskt är det då att kalla en hajsart för *Gollum*.

Två getingsorter heter *Polemistus chenbacca* och *Polemistus vaderi*. En fluga fick 1958 namnet *Stenotabanus sputnikulus*, eftersom den kretsade runt, runt och surrade. Låter som ett bra fanzinamn, tycker jag.

En entymolog vid namn McAlpine upptäckte 1991 en fluga som han gav namnet *This*. Sedan dess har han på dörren till sitt arbetsrum en affisch som föreställer flugan i fråga, med texten “Look at *This*!”. Det finns lättroade människor.

Anisonchus cophater är ett bra namn. Edward Cope, upphovsman till namnet, skrev i ett brev att ”det är ingen idé att du slår upp den grekiska betydelsen av *cophater*. Jag har namngivit den efter alla Cope-hatare som omger mig...” Han kan ha haft rätt, en paleontolog vid namn Marsh kallade en gång ett fossil för *Copeanus*, vilket kanske var lite elakt¹. Men Cope var lamarekian, och sådana får skylla sig själva för det mesta, faktiskt.

“Language is the dress of thought.”
- Samuel Johnson

Om man vill vara lite mer subtil kan man ju kalla ett djur för *Dicrotendipes thanatogratus*. ”Thanatos” är grekiska för ”död”, och ”gratus” är latin för ”tacksam”. Eller, på engelska, “Grateful Dead”. Namnet *Eucritta melanolimnetes* betyder, fritt översatt, ”Varelse från den svarta lagunen”.

Zyzyxdonta är en snigel som ser *helt* annorlunda ut än snigeln *Aaadonta*... Självs skulle jag ha kallat den Xyzzydonta, men man kan ju inte få allt.

Av detta kan man lära sig att det verkar vara mycket roligare att vara biolog än att vara kartritare, om man tycker om dåliga ordvitsar. Ännu bättre måste det förmodligen vara att vara lingvist. Hihi.

Men nu börjar det bli dags för det du har suttit och väntat på ända sedan inledningen: en tävling! Tjoho! Det är ingen riktig tävling, eftersom jag har gett de rätta svaren längst bak i fanzinet, men det borde ju i och för sig inte hindra folk från att skicka in sina lösningar. Den rättaste lösningen kommer att få ett hedersomnämmande om jag någonsin skriver ett nytt nummer av Stens Sax och PC. Tävlingen förutsätter en viss kännedom om sverifandomlistan, vilket kanske kräver en liten inledande förklaring:

¹ Cope och Marsh var faktiskt kompisar tills Marsh råkade påpeka att Cope hade råkat sätta ett dinosauriehuvud på fel ände av dinosaurien. Cope blev sur och började omedelbart fejda med Marsh...

Sverifandom

“A witty saying proves nothing.”

- Voltaire

Sverifandomlistan är en e-postlista för folk i fandom som tycker om att läsa e-post. Den handlar traditionellt om ungefär allt möjligt, men egentligen ska den innehålla diskussioner om sf-böcker, -filmer och -kongresser. Om du inte prenumererar på den kan detta lätt avhjälpas genom att du styr din favoritwebbläsare till sidan <<http://lists.lysator.liu.se/mailman/listinfo/sverifandom>>. Det finns ett arkiv, men det tycks i skrivande stund inte fungera. Nåja, det kommer väl med tiden.



Sverifandomlistan är ett ganska bra alternativ till att träffa folk i verkligheten.

Om du faktiskt prenumererar på den får du nu chansen att se hur mycket du kommer ihåg. Här följer tjugofem citat från det senaste året eller så, givetvis tagna fullständigt ur sitt sammanhang. Din uppgift, kära läsare, är att fundera ut vilka fans som motsvarar vilka siffror:

Människor kan ha många olika hudfärger, men aldrig grön.

- Nummer **1** ger oss en helt ny inblick i rasbiologi.

meeow *lojt skådande över alla underlägsna* *meeow*

- Nummer **2** emulerar en katt.

Får är ganska trevliga. De är vita, ulliga och säger Bä!

- Nummer **3** tycker att får har alldeles för dåligt rykte i dagens samhälle.

Det är ju inte en speciellt upphetsande helgdag.

- Nummer 4 tycker å andra sidan att skärtorsdagar är enormt överskattade.

Vän av ordning, samt undertecknad, undrar nu spänt vad medeldensiteten på en tjurtestikel kan vara.

- Nummer 5 vill ha svar på livets stora frågor.

Jag har inte läst mycket av Brite, men en författare så lyckas skriva hänförande vackert om homoerotisk nekrofil förtjänar all respekt.

- Nummer 6 är imponerad.

Sen är det ju förstås ingen mänsklig plikt att läsa skönlitteratur.

- Nummer 7 lugnar oroliga fans.

Nja, men har man läst lite Verne eller Sherlock Holmes så tror jag faktiskt det räcker.

- Nummer 8 tycker inte heller att man måste läsa så mycket.

“The snicker boa” menar du väl, den välkända fnittrande jätteormen?

- Nummer 9 vet saker om Emil som vi andra inte hade någon aning om.

Nu är jag chockad. En skräckantologi utan gothhomo. Snart vill du väl ta bort splatterpunkten och zombiewestern också?

- Nummer 10 är allvarligt oroad för framtiden.

Allting är så konstigt nuförtiden. Snart är väl alla mail skrivna med värmländsk brytning också.

- Nummer **11** tycker också att det finns mycket att oro sig för.

Okay, era dregglade råttor! Ni ska få som ni vill!

- Nummer **12** ger med sig.

Som tolvåring var jag hemligt förälskad i Artemis.

- Nummer **13** har haft en jobbig barndom.

En personlig favorit är den aerodynamiska separationsprocessen.

- Fast nummer **14** har nog haft en jobbigare barndom...

Matematik kan vara vanebildande som jordnötter, småtjejer kan vara jättetuffa för att de har en hjärna fullproppad med kunskap, om man vet en del om solsystemet kan man räkna ut vart rymdmonstren har fört en.

- Nummer **15** hittat ännu en anledning att tycka om sf.

Tanken är alltså att vanskapta töser bör få ligga i aprikoslundarna och återhämta sig i solljuset.

- Nummer **16** ger en Förklaring.

Eftersom jag har drygt 30 stycken, av en ålder mellan sexton och sex år, så kanske min åsikt kan anses vinklad, men vad menar du med _göra av_ dem? Man ska *ha* dem.

- Nummer **17** har en sund inställning.

Jag har förvisso bokhyllor över, men jag är inte lagd åt det hållet...

- Nummer **18** förnekar alla rykten.

Vad snuskig fantasi beträffar kan jag f.ö. nog utsnuska ganska många.

- Nummer **19** försöker däremot få igång fler rykten.

Wolf som kärleksgudinna? På något sätt så är det inte riktigt så jag har tänkt mig honom...

- Nummer **20:s** världsbild rubbas av alla rykten.

Just citrondoften var väl det som förstörde upplevelsen av en annars mycket bra ångbastu. Jag kände mig som om jag satt i en diskmaskin.

- Nummer **21** har badat bastu.

Tja, om snabeln är tillräckligt lång, kan ju de tretton fingrarna massera partners könsdelar samtidigt. Bra va?

- Nummer **22** ser möjligheter där andra ser problem.

Jag bläddrar vidare och måste behärska det habegär som väcks varje gång jag vänder upp en ny sida. Dessvärre hittar jag inte Darth Vader-telefonen som fanns med i förra upplagan.

- Nummer **23** recenserar kataloger.

Få är de debattörer som mäktar gå i polemik med argumentet att den sittande regeringen är klandervärd på grund av dess hart när obefintliga åtgärder för att säkerställa jämlik och rättvis tillgång till brudar och raketer!

- Nummer **24** klagar på politiker.

Uranbomber däremot är mycket enklare att både hantera och avfyra. Empiriskt har jag stöd för denna tes.

- Nummer **25** har haft en **mycket** intressant barndom.

“It's so simple to be wise. Just think of something stupid to say, and then don't say it.”

- Sam Levenson

Det var det. Och nu, som vissa tv-serier skulle ha sagt, över till något helt annat!

Reflexer är bra.

Jag blev lycklig för ett par dagar sedan. Jag såg en man som böjde sig framåt, och reflexmässigt satte höger hand för skjortfickan. För de förbryllade läsare som inte förstår varför en sådan sak kan göra mig lycklig kan jag avslöja att det innebär att jag inte är den enda med sådana reflexer. Om man har en Palm Pilot¹ i skjortfickan upptäcker man snart att den trillar ur sagda ficka så fort man böjer sig för långt framåt, så det är bäst att skydda den. Det roliga är när man böjer sig framåt **utan** att ha den i fickan, och fortfarande skyddar innehållet i sin tomma ficka. Det får mig att känna mig alldeles jättefänig, och

hittills har jag misstänkt att jag var ensam om detta tillvägagångssätt. Det var jag alltså inte, och mannen såg lika generad ut som jag brukar känna mig när jag gör sådant.

“The only difference between me and a madman is that I'm not mad.”

- Salvador Dali

Liknande beteenden kan man se när folk som är alldeles för vana vid att prata i mobiltelefon i stökiga lokaler håller för ena örat för att lättare höra vad motparten säger - även om motparten står en meter ifrån dem och inte talar i telefon alls. Ett

annorlunda, men besläktat, reaktionssätt kom jag på mig själv med när jag mötte en polisbil en gång. Jag svängde snabbt in på en tvärgata, och hade hunnit hoppat av cykeln och börjat leda den - när jag plötsligt insåg att jag faktiskt **hade** ett fungerande lyse igång...

Finns det fler obegripliga beteenden hos teknikfetischister? Hur länge kommer det att dröja innan Palm-användare börjar skriva vykort med alla bokstäver på samma ställe, uppe i vänstra hörnet? Hur många människor lutar huvudet 90 grader när de ler för att visa att de just har sagt något roligt? Var det någon som kom på sig själv med att leta efter rullningslisten i slutet av förra sidan, istället för att vända blad? Skulle det väcka uppseende om man började ett samtal med en Subject:-rad av bara farten? Jag vet inte. Jag kan inte påminna mig någon sf-bok eller -film där sådant förekommer, bortsett från några beskrivningar av folk som är alldeles för vana vid tyngdlöshet och ställer ifrån sig kaffekoppen en liten bit upp i luften. Se där, något som författare har förbisett!

¹ Jaja, dessa moderna leksaker. När jag var barn och växte upp på en bondgård fick vi vara glada om vi kunde smyga ut i stallet och anteckna på en Halm-Pilot...

Med dessa ord lämnar jag det här numret och säger farväl till de läsare som har tagit sig ända hit. Det blir nog ett nytt nummer. Någon gång. Sannolikheten för att det ska bli ett nytt nummer ökar drastiskt om jag får många trevliga, arga, förvånade och i största allmänhet intressanta reaktionsbrev.

Skicka elpost till <thaning@bahnhof.se> eller skicka ett vykort till Sten Thaning, Luthagsplanaden 12B, 75 225 Uppsala, så blir jag glad.

Rätt svar i tävlingen:

- 1 = Ahrvid Engholm
- 2 = Andreas "Ante" Gustavsson
- 3 = Andreas "hace" Ekeroot
- 4 = Ninni Pettersson
- 5 = Vicke Dovheden
- 6 = Hans Persson
- 7 = John-Henri Holmberg
- 8 = Karl-Johan Norén
- 9 = Ylva Spångberg
- 10 = Joakim Bjelkås
- 11 = Magnus Eriksson
- 12 = Anders Bellis
- 13 = Wolf von Witting
- 14 = Magnus Olsson
- 15 = Anna "Åka" Åkesson
- 16 = Johan Anglemark
- 17 = Mikael Jolkkonen
- 18 = Bertil "BAGS" Schalén
- 19 = Anders "Wahlbom" Wahlbom
- 20 = Rolf Strömgren
- 21 = Anders Reuterswärd
- 22 = Anders Püschel
- 23 = Brita Planck
- 24 = Sverre Schriwer
- 25 = Janne Wallenius

Så här brukar jag också lösa problem på jobbet:



Helen, Sweetheart of the Internet, är en av mina stora hjältinnor. Hon pratar med mikrovägsugnar. Hon tycker att Ivanova är mesig. Hon får kärleksbrev från AI:ar. Och hon har ett gigantiskt ego. Serien tecknas av Peter Zale, och kan läsas på <http://www.peterzale.com/helen/>. Rekommenderas.

